

04. 09. 2024

W P Ł Toruń, dnia 1 września 2024 r.

RPW/15800/2024 P
Data: 2024-09-04

Dr hab. Agnieszka Laskowska-Hulisz, prof. UMK
Katedra Prawa Handlowego, Morskiego i Postępowania Cywilnego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
w Toruniu

Recenzja

rozprawy doktorskiej Pani mgr Zuzanny Beaty Tokarzewskiej - Żarny pt.
„Egzekucja sądowa z nieruchomości jako sposób egzekucji świadczeń pieniężnych”
napisanej pod kierunkiem naukowym dr hab. Kingi Flagi - Gieruszyńskiej, prof. US
na Wydziale Prawa i Administracji
Uniwersytetu Szczecińskiego

I. Recenzowana rozprawa doktorska stanowi monograficzne opracowanie problematyki egzekucji sądowej z nieruchomości jako sposobu egzekucji świadczeń pieniężnych. Co prawda kwestie związane z egzekucją sądową z nieruchomości, w tym egzekucją z ułamkowej części nieruchomości i użytkowania wieczystego oraz uproszczoną egzekucją z nieruchomości były już przedmiotem samodzielnych opracowań naukowych (zob. np. P. Borkowski, O. Leśniak, Egzekucja z nieruchomości, Warszawa 2016; J. Świeczkowski, Uproszczona egzekucja z nieruchomości, Sopot 2005; A. Kucharska, Egzekucja z nieruchomości w trybie uproszczonym. Ocena zasadności jej dalszego funkcjonowania, Warszawa 2007), ale opracowania te z uwagi na zmiany prawa postępowania cywilnego, częściowo utraciły już swoją aktualność. Z tych względów za uzasadnione należy uznać opracowanie tytułowego zagadnienia, w uwzględnieniu obowiązującego stanu prawnego oraz ujawniających się na jego tle wątpliwości. Recenzowana rozprawa obejmuje przy tym także zagadnienia związane z egzekucją z ułamkowej części nieruchomości oraz

użytkowania wieczystego, a także dotyczące uproszczonej egzekucji z nieruchomości. Co warto odnotować, tak szerokie ujęcie egzekucji z nieruchomości nie było do tej pory przedmiotem jednego opracowania. Autorka w pracy w sposób całościowy i wyczerpujący przedstawia zatem tytułową problematykę, rozpoczynając od zagadnień wprowadzających do egzekucji sądowej z nieruchomości, uwag historycznoprawnych oraz prawnoporównawczych, aby następnie przejść do szczegółowych rozważań na temat egzekucji sądowej z nieruchomości.

II. Praca poza wstępem składa się z ośmiu rozdziałów, wniosków i bibliografii oraz wykazu ważniejszych skrótów, a także zamieszczonych na końcu pracy: wykazu aktów prawnych i wykazu orzecznictwa.

Łącznie praca liczy 408 stron, w tym na część merytoryczną przypada 368 stron.

Wstęp został napisany w sposób interesujący i prawidłowy. We Wstępie Pani Doktorantka wskazuje m.in. cel pracy, stosowane metody badawcze oraz co do zasady uzasadnia wybór tematu rozprawy doktorskiej, a także krótko przedstawia poszczególne rozdziały. We Wstępie Pani Magister stawia też wstępną tezę badawczą, do której konsekwentnie nawiązuje w pracy, a także we Wstępie stawia kilka pytań badawczych, na które jak sama sygnalizuje, będzie poszukiwała odpowiedzi i podejmie próbę ich sformułowania w treści pracy. Wstęp stanowi zatem dobry punkt wyjścia do dalszych rozważań zawartych w pracy. Jedyne zastrzeżenia, jakie można skierować pod jego adresem, dotyczą tego, że Pani Doktorantka nie odniosła się w nim do dorobku nauki, w tym w szczególności istniejących opracowań monograficznych dotyczących egzekucji sądowej z nieruchomości i szerzej w tym kontekście nie wyjaśniła powodów, dla których podjęła się napisania recenzowanej pracy.

Z kolei we Wnioskach końcowych Pani Magister podsumowuje swoje najistotniejsze ustalenia poczynione w pracy, nawiązuje do przedstawionych w pracy problemów badawczych i podejmuje próbę ich rozwiązania, wyrażając przy tym swoje stanowisko, które szeroko argumentuje. Wywody Autorki zawarte w tej części rozprawy doktorskiej są przemyślane, wieloaspektowe, nawiązują nie tylko do ewolucji historycznej regulacji prawnej egzekucji sądowej z nieruchomości, ale także do rozwiązań prawnych

występujących w badanych w pracy obcych systemach prawnych, tj. we Francji, Niemczech i Austrii. We Wnioskach Autorka pracy zawarła swoją własną niezwykle wnikliwą ocenę obecnej regulacji prawnej, sformułowała szereg postulatów *de lege ferenda*, w tym wskazała proponowane kierunki zmian przepisów kodeksu postępowania cywilnego dotyczących egzekucji sądowej z nieruchomości. Pani Doktorantka jest przy tym konsekwentna, pracę swoją kończy tezą, która nawiązuje i potwierdza zasadność postawionej we Wstępie hipotezy badawczej, tj. dochodzi Ona do wniosku, że „ustawodawca przy nowelizacji przepisów regulujących egzekucję sądową z nieruchomości zapewnia należytą ochronę prawną zarówno wierzycielowi, jak i dłużnikowi”.

Rozdziały pracy pod względem merytorycznym zostały napisane prawidłowo, zaś ich szczegółową ocenę, recenzent zamieścił w punkcie IV recenzji.

Odnosząc się do konstrukcji pracy, należy uznać ją za prawidłową i przejrzystą. Każdy rozdział pracy zawiera Uwagi wstępne oraz Podsumowanie. Podsumowanie każdego rozdziału przez Autorkę pracy stanowi niezwykle wartościową jej część. W podsumowaniach Pani Doktorantka formułuje pewne wnioski, stawia tezy, które są konsekwencją przeprowadzonych przez nią w ramach danego rozdziału badań oraz niekiedy formułuje postulaty *de lege ferenda*.

Kolejność rozdziałów i ich struktura nie budzi zastrzeżeń.

III. Odnosząc się do zastosowanych w pracy metod badawczych, to biorąc pod uwagę treść pracy, w tym zawarte w niej wywody, należy wskazać, że Autorka posługuje się w pracy w istocie czterema następującymi metodami badawczymi: metodą dogmatycznoprawną, metodą teoretycznoprawną, metodą historycznoprawną oraz metodą komparatystyczną.

Pani Doktorantka w głównej mierze posługuje się metodą dogmatycznoprawną oraz metodą teoretycznoprawną, które służą ustaleniu treści norm prawnych, które regulują tytułowe zagadnienie oraz ich wykładni dokonywanej w literaturze przedmiotu oraz orzecznictwie sądowym. Autorka przedstawia w pracy wykładnię przepisów prawa

istotnych z punktu widzenia tytułowego zagadnienia oraz formułowane na ich tle poglądy, a także dokonuje samodzielnej ich interpretacji.

Przechodząc do oceny sposobu posługiwania się przez Autorkę metodą historycznoprawną, to również w tym zakresie należy ocenić pracę wysoko. Pani Magister w umiejętny sposób i w zakresie niezbędnym oraz celowym z punktu widzenia badanych w pracy zagadnień, poprzedza ich analizę dogmatycznoprawną uwagami historycznymi, które zawarła przede wszystkim w rozdziale drugim pracy w punkcie drugim, z tym że w wielu miejscach pracy Pani Doktorantka na potrzeby prowadzonego wywodu, nawiązuje też do regulacji prawnych o charakterze historycznym.

Metoda prawnoporównacza została również zastosowana przez Panią Magistra w sposób prawidłowy. Pani Doktorantka zawarła w pracy interesujące i przemyślane uwagi prawnoporównawcze. Co prawda dotyczą one tylko trzech systemów prawnych, tj. francuskiego, niemieckiego i austriackiego i czytelnik czuje pewien niedosyt, ale w zakresie, w jakim zostały poczynione są wartościowe. Szkoda, że Autorka w pracy bliżej nie uzasadniła przyczyn wyboru właśnie tych systemów prawnych oraz nie przeprowadziła badań prawnoporównawczych także innych wybranych systemów prawnych występujących w państwach Europy Wschodniej lub Środkowej.

Autorka w ramach prowadzonych badań wykorzystwała prawidłowo dostępną krajową literaturę przedmiotu oraz bogate orzecznictwo sądowe, a także kilkanaście pozycji z literatury zagranicznej.

Praca napisana jest bardzo dobrym językiem prawniczym z dużą dbałością nie tylko o język, ale także styl wypowiedzi. Nieliczne literówki lub inne drobne błędy językowe, które występują w pracy, nie podważają tezy postawionej w zdaniu poprzednim. Rozważania Autorki są jasne, konsekwentne i logicznie uporządkowane. W pracy nie ma zbędnych powtórzeń. Pani Magister w sposób prawidłowy prezentuje poglądy przedstawicieli nauki oraz orzecznictwo sądowe, unika zbędnego cytowania treści orzeczeń sądowych oraz nazbyt obszernego przytaczania poglądów innych autorów. Umiejętnie wybiera zasadnicze argumenty, które legły u podstaw przytaczanych przez Nią

poglądów. Każdorazowo po zaprezentowaniu stanowisk przedstawicieli nauki oraz judykatury prezentuje własne stanowisko oraz je uzasadnia.

IV. W Rozdziale pierwszym pracy pt. „Wprowadzenie do egzekucji sądowej z nieruchomości” Pani mgr Zuzanna Tokarzewska - Żarna przedstawia zagadnienia, które stanowią dobre wprowadzenie do dalszych szczegółowych rozważań zawartych w pracy. W rozdziale tym Pani Doktoranta omawia następujące zagadnienia: postępowanie egzekucyjne a egzekucja sądowa, zasady postępowania egzekucyjnego, podmioty postępowania w egzekucji sądowej z nieruchomości oraz pojęcie nieruchomości jako przedmiotu egzekucji sądowej. W uwagach wstępnych zawartych w tym rozdziale wyjaśnia m.in., dlaczego uproszczoną egzekucję z nieruchomości przedstawia w ramach egzekucji sądowej z nieruchomości, trafnie przy tym opowiada się za stanowiskiem, zgodnie z którym uproszczona egzekucja z nieruchomości nie jest odrębnym, od egzekucji z nieruchomości, sposobem egzekucji świadczeń pieniężnych. Do przemyślenia jest natomiast kwestia uznania przez Panią Doktorantkę uproszczonej egzekucji z nieruchomości za „tryb prowadzenia egzekucji sądowej z nieruchomości”, czy nie byłoby właściwsze traktowanie uproszczonej egzekucji z nieruchomości jako sposobu egzekucji sądowej z nieruchomości, z tym że prowadzonej na podstawie przepisów szczególnych o egzekucji sądowej z nieruchomości. Pojęcie „trybu” jest bowiem zarezerwowane dla postępowania rozpoznawczego i na gruncie przepisów dotyczących postępowania egzekucyjnego, pojęcie to nie występuje, jeżeli chodzi o tekst ustawy, w odróżnieniu od pojęcia „sposobu” (zob. np. art. 799 § 1 k.p.c.). Ponadto w pkt 3 pt. „Zasady postępowania egzekucyjnego” Pani Doktorantka pisze o wybranych zasadach postępowania egzekucyjnego, co sama stwierdza na str. 31 pracy, w związku z tym bardziej precyzyjnie byłoby zatytułować ten punkt „Wybrane zasady postępowania egzekucyjnego”. Dodatkowo brakuje w tym punkcie odniesienia do zasady proporcjonalności, do której Pani Doktorantka odwołuje się kilkakrotnie w pracy, wskazując tym samym na znaczenie tej zasady w postępowaniu egzekucyjnym. Jeżeli zaś chodzi o rozważania Autorki dotyczące podmiotów postępowania oraz przedmiotu egzekucji sądowej z nieruchomości, to są one prawidłowe, spójne i trafne.

Z kolei Rozdział drugi pracy zatytułowany „Rozwój egzekucji sądowej z nieruchomości w polskim systemie prawnym. Egzekucja sądowa z nieruchomości w innych systemach

prawnych” poświęcony jest ewolucji regulacji prawnej dotyczącej egzekucji sądowej z nieruchomości oraz przedstawieniu regulacji prawnych dotyczących tej egzekucji obowiązujących we Francji, Austrii i Niemczech. Na wstępie należy zauważyć, że niezbyt precyzyjny jest tytuł punktu 2 w brzmieniu „Rozwój egzekucji sądowej z nieruchomości w polskim systemie prawnym”, w istocie bowiem w rozdziale tym nie chodzi o rozwój egzekucji, ponieważ ta jako instytucja nie rozwija się, natomiast zmianom ulegały przepisy prawa dotyczące tego sposobu egzekucji, co uzasadnia tytuł „Ewolucja regulacji prawnej dotyczącej egzekucji sądowej z nieruchomości”, który bardziej odpowiada treści punktu drugiego. W punkcie drugim odnoszącym się do zmian regulacji prawnej w zakresie egzekucji sądowej, Pani Doktorantka przedstawia zmiany, poczynając od średniowiecza do wejścia w życie kodeksu postępowania cywilnego z 1964 r., uwagi te są interesujące i rzetelnie udokumentowane. Z kolei w punktach dotyczących regulacji prawnej egzekucji sądowej z nieruchomości we Francji, Austrii i Niemczech, Autorka omawia zasadnicze kwestie związane z tym środkiem egzekucyjnym, czyni to jednak w oparciu o starsze publikacje, zaś w odniesieniu do Austrii, głównie w oparciu o akt prawny. Interesujące są również przemyślenia Pani Magister zawarte w podsumowaniu tego rozdziału, zwłaszcza te dotyczące przeniesienia niektórych rozwiązań z prawa austriackiego na grunt krajowy, jak np. wydawania przez sąd z urzędu postanowień o połączeniu spraw prowadzonych z wniosku tego samego wierzyciela przeciwko temu samemu dłużnikowi, a dotyczących różnych nieruchomości, natomiast dość odważne byłoby wprowadzenie w prawie polskim możliwości sprzedaży nieruchomości z wolnej ręki na wzór prawa francuskiego.

Jeżeli natomiast chodzi o Rozdział trzeci pracy pt. „Wszczęcie egzekucji sądowej z nieruchomości”, to obejmuje on następujące zagadnienia: podstawę egzekucji sądowej, kompetencje referendarzy sądowych w postępowaniu klauzulowym, materialnoprawne zagadnienia w postępowaniu klauzulowym oraz w postępowaniu egzekucyjnym, a także wszczęcie egzekucji sądowej z nieruchomości. Na szczególną uwagę zasługują rozważania Pani Doktorantki zawarte w punktach trzecim i czwartym tego rozdziału i odnoszące się do badania w postępowaniu klauzulowym oraz egzekucyjnym zagadnień materialnoprawnych. Autorka przedstawiała w tych punktach poglądy przedstawicieli nauki, w tym ich ocenę obowiązującej regulacji prawnej, podejmując przy tym próbę zajęcia własnego stanowiska, które zasadniczo zasługuje na akceptację. Trafne są również

wnioski Pani Doktorantki, do których doszła ona w punkcie piątym tego rozdziału w zakresie oceny zmian przepisów kodeksu postępowania cywilnego dotyczących sposobu zredagowania wniosku o wszczęcie egzekucji i wskazania w nim sposobu egzekucji, a także skutków prawnych tego wskazania. Rozdział kończy podsumowanie, w którym Autorka powtórzyła najważniejsze tezy, które były przedmiotem jej rozważań.

W Rozdziale czwartym zatytułowanym „Zajęcie nieruchomości oraz opis i oszacowanie” Pani Magister przedstawiła następujące zagadnienia: czynności przed dokonaniem zajęcia, chwilę zajęcia nieruchomości, skutki prawne zajęcia nieruchomości, zajęcie nieruchomości wchodzącej w skład wspólności małżeńskiej, połączenie i przyłączenie się do egzekucji, kuratora dla osoby nieobecnej, zarząd zajęta nieruchomością, wniosek o dokonanie opisu i oszacowania, zawiadomienie i obwieszczenie, a także opis i oszacowanie oraz prawa osób trzecich. Rozdział ten jest najobszerniejszy w recenzowanej pracy i zawiera wiele szczegółowych ustaleń co do tytułowego etapu egzekucji sądowej z nieruchomości. Wywody Pani Doktorantki zawarte w tym rozdziale są prawidłowe, analizuje Ona w sposób wyczerpujący wszystkie istotne kwestie związane z tytułem rozdziału, przedstawia także zagadnienia, które są sporne w literaturze i orzecznictwie i każdorazowo podejmuje próbę zajęcia własnego stanowiska. Autorka omawia także ostatnie zmiany przepisów kodeksu postępowania cywilnego odnoszące się do przedstawianych w pracy zagadnień, wskazuje na przyczyny tych zmian oraz dokonuje ich oceny. W tym miejscu warto wskazać na kilka z tez postawionych przez Panią Magister. Trafnie Pani mgr Zuzanna Tokarzewska - Żarny wyraża pogląd, zgodnie z którym komornikowi sądowemu nie przysługuje prawo wniesienia apelacji od postanowienia odmawiającego uwzględnienia przesłanego przez niego wniosku o dokonanie w księdze wieczystej wpisu o wszczęciu egzekucji z nieruchomości, niestety nie uzasadnia tego poglądu. Na akceptację zasługuje też stanowisko Autorki wyrażone w przedmiocie obowiązku zawiadomienia przez komornika sądowego wierzyciela o doręczeniu dłużnikowi wezwania do zapłaty, a nie o wysłaniu do dłużnika takiego wezwania, tu również warto by było szerzej to stanowisko uzasadnić, zwłaszcza że jak sama Autorka pracy wskazuje, praktyka komorników sądowych jest inna, zaś skutek zajęcia nieruchomości powstaje z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi, a nie jego wysłania do dłużnika (str. 138). Ciekawe są również rozważania Pani Magister na temat egzekucji z nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego, w szczególności zgłoszone

wątpliwości co do sprzeciwu małżonka dłużnika, m.in. kto ma pouczyć małżonka dłużnika o prawie do zgłoszenia sprzeciwu i w jakim terminie małżonek dłużnika z prawa tego może skorzystać. Podzielić należy zgłoszony przez Panią Doktorantkę postulat *de lege ferenda* o celowości uchylenia art. 923¹ § 2 k.p.c. (str. 153). Natomiast niejasne jest stanowisko Autorki co do możliwości zastępowania przez tego samego kuratora w tym samym postępowaniu także innej osobę, czy w takim wypadku wystarczy tylko zawiadomić o tym kuratora, czy też konieczne jest kolejne obwieszczenie o jego ustanowieniu dla innej osoby, czy też możliwe jest od razu w pierwszym obwieszczeniu o ustanowieniu kuratora wskazanie, że w razie potrzeby będzie on zastępował nie tylko osobę, dla której został ustanowiony, ale także wszystkie inne osoby, którym w dalszym toku postępowania doręczenia nie będą mogły być dokonywane (str. 160).

Rozdział piąty pt. „Licytacja” dotyczy następujących zagadnień: obwieszczenie o licytacji, prawa przejęcia nieruchomości przed i po licytacji, warunków licytacyjnych, przebiegu licytacji, sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji elektronicznej oraz niewykonania warunków licytacji. W rozdziale tym Pani Magister szczegółowo omówiła wszystkie istotne kwestie związane z tytułem tego rozdziału. Autorka uznała za trafną zmianę, w której ustawodawca ograniczył ilość danych podawanych w obwieszczeniu o licytacji, a dotyczących dłużnika, z tym że słusznie też zauważyła na str. 206 pracy, że dane osobowe są też zamieszczone w publicznie dostępnych rejestrach, jak np. księga wieczysta, rejestry przedsiębiorców itp. Autorka pracy omówiła w tym rozdziale m.in. katalog podmiotów wyłączonych od udziału w licytacji, pominęła natomiast wątek osób pozostających we wspólnym pożyciu. Warto byłoby przeanalizować to zagadnienie, biorąc pod uwagę obecne tendencje społeczne i przedstawić stosowne postulaty *de lege ferenda* dotyczące udziału w licytacji osób pozostających w takich związkach z dłużnikiem lub komornikiem sądowym prowadzącym licytację. Bardzo szczegółowe i zarazem interesujące są uwagi Pani Doktorantki dotyczące licytacji elektronicznej. Z kolei ciekawe i rozbudowane podsumowanie stanowi udaną próbę oceny regulacji prawnej dotyczącej licytacji przy egzekucji z nieruchomości. W podsumowaniu Autorka pracy stawia wiele trafnych tez i formułuje zasługujące na akceptację oceny tej regulacji.

W Rozdziale szóstym zatytułowanym „Przybicie oraz przysądzenie własności” Pani Doktorantka omawia następujące zagadnienia: postanowienie o przybiciu i jego skutki,

odmowę udzielenia przybicia, ponowną licytację oraz zmianę zarządcy, zażalenie na postanowienie co do przybicia, postanowienie o przysądzeniu własności, skutki uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności oraz prawa i obowiązki osób trzecich. W punkcie drugim poświęconym postanowieniu o przybiciu i jego skutkach Autorka przedstawia wiele istotnych kwestii związanych z tym postanowieniem, w tym dyskusyjnych, jak np. dotyczących uchybienia przez sąd terminowi wydania postanowienia o udzieleniu przybicia, w przedmiocie uiszczenia ceny nabycia po uprawomocnieniu się postanowienia a przed wezwaniem sądu, czy wymaganej zgody zgromadzenia wspólników na zbycie nieruchomości, której właścicielem jest spółka. W punkcie trzecim dotyczącym odmowy przybicia, Pani Doktorantka omawia wypadki uzasadniające taką odmowę, w tym kwestie dyskusyjne związane z możliwością odmowy z powodu uchybień popełnionych na wcześniejszych etapach egzekucji, tj. przed licytacją. Natomiast w punkcie trzecim Pani Magister przedstawia problemy związane z ponowną licytacją oraz przyczyny zmiany zarządcy, zaś w punkcie czwartym analizuje najistotniejsze kwestie związane z zażaleniem na postanowienie co do przybicia. W punkcie szóstym poświęconym postanowieniu o przysądzeniu własności na szczególną uwagę zasługują interesujące rozważania Pani Doktorantki dotyczące charakteru prawnego tego postanowienia oraz sformułowany postulat dotyczący wprowadzenia instytucji nadlicytacji. Z kolei w punktach siódmym i ósmym Pani Magister omawia skutki przysądzenia własności nieruchomości, w tym prawa i roszczenia przysługujące osobom trzecim, rozważania te są szczegółowe i oparte na analizie literatury, orzecznictwa sądowego, a także orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Rozbudowane i przekonujące podsumowanie stanowi wartościowe zakończenie Rozdziału szóstego.

Rozdział siódmy pod tytułem „Egzekucja sądowa z ułamkowej części nieruchomości oraz użytkowania wieczystego. Uproszczona egzekucja sądowa z nieruchomości” obejmuje następujące zagadnienia: odpowiednie stosowanie oraz zmiany przy egzekucji sądowej z ułamkowej części nieruchomości oraz do egzekucji sądowej z użytkowania wieczystego; odrębności przy egzekucji z ułamkowej części nieruchomości, zmiany przy egzekucji sądowej z użytkowania wieczystego, a także uproszczoną egzekucję sądową z nieruchomości. W rozdziale tym Autorka zasygnalizowała najważniejsze kwestie związane z tytułowymi zagadnieniami, bez bliższej ich analizy, która wymagałaby odrębnego opracowania monograficznego. W uwagach wstępnych do tego rozdziału Pani

Magister wskazała problemy badawcze, które są przedmiotem jej zainteresowania w ramach Rozdziału siódmego i swoje rozważania ograniczyła przede wszystkim do zbadania wskazanych problemów, wykorzystując w tym celu dostępną literaturę oraz orzecznictwo sądowe. W zakresie wskazanych w uwagach wstępnych problemów badawczych rozważania Pani Doktorantki są prawidłowe i wyczerpujące. Z kolei w podsumowaniu tego rozdziału Pani Doktoranta sformułowała zasługujące na akceptację tezy.

W ostatnim Rozdziale ósmym pracy zatytułowanym „Koszty postępowania egzekucyjnego z nieruchomości i podział sumy uzyskanej z egzekucji sądowej” Autorka wyodrębniła sześć podpunktów, które poświęciła m.in. problematyce ponoszenia kosztów postępowania egzekucyjnego, zwolnienia od kosztów postępowania egzekucyjnego, planowi podziału, a także kolejności zaspokojenia. Uwagi zawarte w tym Rozdziale są szczegółowe, wskazują na bardzo dobrą znajomość przez Autorkę analizowanej problematyki, w tym jej zrozumienie i wycucie. Autorka umiejętnie przedstawia wszystkie istotne problemy związane z tytułowym zagadnieniem, omawia je, wskazuje zagadnienia sporne oraz tam, gdzie to konieczne zajmuje własne stanowisko i je uzasadnia. Autorka w tym rozdziale przedstawia nie tylko kwestie ściśle teoretycznie, jak np. określenie kosztów postępowania egzekucyjnego, które nie jest ujmowane jednolicie, charakter planu podziału, ale także zagadnienia o dużym znaczeniu praktycznym, jak np. kwestie odsetek od kosztów postępowania egzekucyjnego, ocenia także ostatnio wprowadzone zmiany.

V. Strona merytoryczna i formalna pracy nie budzi większych zastrzeżeń. Wskazane w recenzji uwagi w dużej mierze mają charakter polemiczny i nie podważają wartości merytorycznej dysertacji. Zdecydowana większość poglądów zaprezentowanych przez Panią Doktorantkę jest teoretycznie, dogmatycznie i logicznie uzasadniona. W pracy Pani Magister wykazała się dużą wiedzą naukową z zakresu prawa postępowania cywilnego oraz umiejętnością samodzielnego prowadzenia badań naukowych.

Reasumując, **stwierdzam, że recenzowana praca spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim przez ustawodawcę w art. 13 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie**

sztuki (tekst jednolity: DZ. U. z 2017 r. poz. 1789) w zw. z art. 179 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 1669 ze zm.), stanowiąc oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Pani Zuzanny Beaty Tokarzewskiej - Żarny z zakresu prawa, w tym w szczególności prawa postępowania cywilnego i może być przedmiotem dalszych czynności w przewodzie doktorskim.

Agnieszka Laskowska-Hulisz

Dr hab. Agnieszka Laskowska-Hulisz, prof. UMK